

Izmjene i dopune Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. godinu

Ivana Kunić Matković*

U posljednjih nekoliko nepredvidivih godina nametnula se potreba višestrukih izmjena i dopuna proračuna gotovo na svim razinama. Prvi ovogodišnji „rebalans“ doživio je i državni proračun za 2023. godinu. Osnove promjene prezentira i obrazlaže autorica u članku.

1. Uvod

Sukladno planiranim kretanjima prihoda i rashoda u Nacrtu prijedlog izmjena i dopuna Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. godinu i projekcija za 2024. i 2025. godinu (dalje u tekstu: Izmjene i dopune Državnog proračuna za 2023. godinu) koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila na sjednici održanoj 19. svibnja 2023., manjak proračuna opće države prema ESA 2010 metodologiji projiciran je u iznosu od 510 milijuna eura ili 0,7% BDP-a dok će udio javnog duga u BDP-u u 2023. zabilježiti smanjenje za 5,8 postotnih bodova u odnosu na 2022. godinu te će iznositi 62,6% BDP-a.

Novim planom proračuna za 2023. godinu ukupni prihodi iznose 26,6 milijardi eura i povećavaju se za 1,7 milijardi eura, što prvenstveno dolazi od povećanja poreznih prihoda te od prihoda od imovine. Od poreznih prihoda najviše rastu oni temeljeni na porezu na dodanu vrijednost, što je rezultat očekivanog kretanja osobne potrošnje, turističke aktivnosti, ali i rashoda opće države za intermedijarnu potrošnju, investicija te socijalnih transfera u naravi. Potom slijede prihodi od poreza na dobit koji su projicirani temeljem rezultata poslovanja poduzeća tijekom 2022. te uplata poreza na dobit i jednokratnog dodatnog poreza na dobit po završnom obračunu krajem travnja 2023. godine. Od ostalih prihoda poslovanja važno je istaknuti izražen rast prihoda od doprinosa, što je rezultat očekivanog kretanja na tržištu rada tj. rasta plaća i zaposlenosti.

Ukupni rashodi povećavaju se za 1,4 milijarde eura, odnosno sa 26,7 milijardi eura na 28,1 milijardu eura. Najznačajnija kretanja na stavkama rashoda vezana su uz osiguranje dodatnih sredstava za mirovine zbog veće indeksacije kao i osiguranje dodatnih sredstava za 4. paket mjera Vlade Republike Hrvatske za zaštitu kućanstva i gospodarstva od rasta cijena. Značajan iznos osigurava se za isplatu po presudi u arbitražnom postupku pred Međunarodnim centrom za rješavanje investicijskih sporova koji je MOL pokrenuo protiv Hrvatske 2013. godine. Također, ovim Izmjenama i dopunama Državnog proračuna za 2023. godinu osiguravaju se i sredstva za pokriće troškova čije financiranje je bilo predviđeno iz sredstava Europske

unije i za pokriće troškova vezanih uz nastavak obnove zgrada oštećenih potresom na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije i Karlovačke županije.

2. Prihodi državnog proračuna

Novim planom proračuna za 2023. ukupni prihodi iznose 26,6 milijardi eura te se povećavaju za 1,7 milijardi eura u odnosu na originalni plan najvećim dijelom zbog rasta prihoda od poreza (za 999 milijuna eura), prihoda od doprinosa (za 297,4 milijuna eura) i prihoda od imovine (za 312,7 milijuna eura).

Prihod od poreza na dobit iznosi 2 milijarde eura i veći je za 428,7 milijuna eura u odnosu na originalni plan, a rezultat je poslovanja poduzeća i banaka tijekom 2022. i uplate poreza na dobit po završnom obračunu krajem travnja 2023., kao i jednokratnog dodatnog poreza na dobit.

Prihod od poreza na dodanu vrijednost iznosi 9,6 milijardi eura i veći je u odnosu na prvotno planirane za 537,1 milijun eura temeljem očekivanog kretanja osobne i turističke potrošnje, intermedijarne potrošnje, investicija te socijalnih transfera u naravi do kraja godine, a u obzir se uzete i porezne izmjene u 2022. i 2023. godini.

Prihodi od doprinosa povećavaju se za 297,4 milijuna eura i iznose 4,3 milijarde eura. Ovo povećanje rezultat je kretanja na tržištu rada, odnosno očekivanog rasta plaća i zaposlenosti.

Prihodi od imovine prema novom planu za 2023. iznose 629,2 milijuna eura i povećavaju se za 312,7 milijuna eura u odnosu na originalni plan. Ovi prihodi rastu zbog više očekivanih prihoda od uplate dividendi i dobiti poduzeća u državnom vlasništvu, kao i od jednokratne naknade za pravo uporabe radiofrekvencijskog spektra.

www.tim4pin.hr

Prihodi državnog proračuna za 2023. godinu

Prihodi državnog proračuna (EUR)		PLAN 2023.	povećanje/ smanjenje	NOVI PLAN 2023.	Indeks
UKUPNO		24.859.272.737	1.748.425.683	26.607.698.420	107,0
6	PRIHODI POSLOVANJA	24.768.644.024	1.753.356.711	26.522.000.735	107,1
61	Prihodi od poreza	13.275.198.901	999.032.099	14.274.231.000	107,5
611	Porez i prirez na dohodak	0	0	0	#
612	Porez na dobit	1.579.941.703	428.697.979	2.008.639.682	127,1
614	Porezi na robu i usluge	11.616.879.449	567.674.666	12.184.554.115	104,9
6141	- Porez na dodanu vrijednost	9.112.511.174	537.072.169	9.649.583.344	105,9
6142	- Porez na promet	0	27.435	27.435	#
6143	- Posebni porezi i trošarine	2.199.670.732	5.870.752	2.205.541.484	100,3
615	Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	78.377.749	2.654.456	81.032.205	103,4
616	Ostali prihodi od poreza	0	5.000	5.000	#
62	Doprinosi	4.017.285.007	297.392.420	4.314.677.427	107,4
622	Doprinosi za mirovinsko osiguranje	4.017.285.007	296.179.279	4.313.464.286	107,4
623	Doprinosi za zapošljavanje	0	1.213.141	1.213.141	#
63	Pomoći	4.972.083.690	15.187.511	4.987.271.201	100,3
64	Prihodi od imovine	316.449.178	312.712.902	629.162.080	198,8
65	Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	606.993.475	37.545.419	644.538.894	106,2
66	Prihodi od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga i prihodi od donacija	187.161.760	5.169.122	192.330.882	102,8
67	Prihodi iz nadležnog proračuna i od HZZO-a temeljem ugovornih obveza	1.285.633.353	82.945.123	1.368.578.476	106,5
68	Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	107.838.660	3.372.114	111.210.774	103,1
7	PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	90.628.713	-4.931.030	85.697.683	94,6

Izvor: Ministarstvo financija

3. Rashodi državnog proračuna

Izmjenama i dopunama Državnog proračuna za 2023. godinu ukupni rashodi povećavaju se za 1,4 milijarde eura, odnosno sa 26,7 milijardi eura na 28,1 milijardu eura.

Ukupni rashodi državnog proračuna po ekonomskoj klasifikaciji

(milijuni €)		Tekući plan 2023.			Povećanje/Smanjenje			Novi plan 2023.		
		Izvori 1, 2 i 8	Ostali izvori	Ukupno	Izvori 1, 2 i 8	Ostali izvori	Ukupno	Izvori 1, 2 i 8	Ostali izvori	Ukupno
3	Rashodi poslovanja	18.630,9	6.113,8	24.744,7	1.190,7	132,2	1.322,9	19.821,6	6.246,0	26.067,6
31	Rashodi za zaposlene	2.760,1	991,5	3.751,6	1,9	25,6	27,5	2.762,0	1.017,1	3.779,1
32	Materijalni rashodi	1.338,0	1.339,1	2.677,1	35,4	21,5	56,9	1.373,4	1.360,6	2.734,0
34	Financijski rashodi	960,6	5,8	966,4	70,5	3,5	74,1	1.031,1	9,3	1.040,4
35	Subvencije	476,4	1.056,1	1.532,5	176,3	-0,8	175,5	652,7	1.055,2	1.708,0
36	Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna	4.671,9	1.502,0	6.173,9	174,1	132,6	306,7	4.845,9	1.634,6	6.480,5
37	Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade	7.909,5	107,3	8.016,8	509,8	8,9	518,7	8.419,2	116,2	8.535,5
38	Ostali rashodi	514,5	1.112,0	1.626,5	222,8	-59,1	163,6	737,2	1.052,9	1.790,1
4	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	878,2	1.043,1	1.921,3	44,4	53,1	97,5	922,6	1.096,2	2.018,9
41	Rashodi za nabavu neproizvedene dugotrajne imovine	25,1	53,7	78,8	14,0	-0,7	13,3	39,0	53,0	92,1
42	Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine	706,9	611,2	1.318,0	22,0	67,0	89,0	728,9	678,1	1.407,0
43	Rashodi za nabavu plemenitih metala i ostalih pohranjenih vrijednosti	0,4	0,1	0,5	0,7	0,0	0,8	1,1	0,1	1,2
44	Rashodi za nabavu proizvedene kratkotrajne imovine	31,8	44,4	76,2	-1,2	5,6	4,4	30,6	50,0	80,5
45	Rashodi za dodatna ulaganja na nefinancijskoj imovini	114,1	333,8	447,9	8,9	-18,7	-9,9	123,0	315,0	438,0
UKUPNO		19.509,1	7.156,9	26.666,1	1.235,1	185,3	1.420,4	20.744,2	7.342,2	28.086,4

Izvor: Ministarstvo financija

Unutar rashoda financiranih iz općih prihoda i primitaka, doprinosa i namjenskih primitaka koji se povećavaju za 1,2 milijarde eura najznačajnija povećanja odnose se na:

- dodatna sredstva za indeksaciju mirovina u iznosu od 350,1 milijuna eura,
- plaćanje štete i troškova arbitražnog postupka po presudi INA-MOL u iznosu 229,4 milijuna eura,
- dodatna sredstva za 4. paket mjera Vlade Republike Hrvatske za zaštitu kućanstva i gospodarstva od rasta cijena u iznosu od 240,7 milijuna eura,
- dodatna izdvajanja vezana uz sanaciju štete od potresa u ukupnom iznosu od 178,6 milijuna eura kako slijedi:
  - pokriće troškova čije financiranje je bilo predviđeno iz sredstava Europske unije i za pokriće troškova vezanih uz nastavak obnove zgrada oštećenih potresom u iznosu od 100,0 milijuna eura,
  - nastavak projekata obnove u području kulture u iznosu od 60,1 milijun eura,
  - kapitalna ulaganja u infrastrukturu oštećenu potresom u iznosu od 18,5 milijuna eura,
- dodatna sredstva u iznosu od 56,8 milijuna eura za sustav socijalne skrbi zbog proširenog broja korisnika (što uključuje i očekivanu primjenu novog Zakona o osobnoj asistenciji u iznosu od 11,4 milijuna eura), novih prava i povećanja naknada,
- financiranje i sufinanciranje građenja, modernizacije i obnove željezničke infrastrukture u iznosu od 28,5 milijuna eura,

- sredstva za osiguravanje zaliha plina u iznosu od 20,0 milijuna eura,
- kapitalna izdvajanja u zdravstvu u iznosu od 8,9 milijuna eura.

Rashodi koji se financiraju iz EU i ostalih izvora ovim se izmjenama i dopunama Državnog proračuna za 2023. godinu povećavaju za 185,3 milijuna eura kao rezultat:

- bolje iskorištenosti Fonda solidarnosti Europske unije u iznosu od 117,7 milijuna eura,
- osiguranja dodatnih sredstava za ustanove u zdravstvu financirane iz prihoda temeljem ugovornog odnosa sa Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje u iznosu od 66,4 milijuna eura.

4. Procjena manjka proračuna opće države

Uzimajući u obzir planirane prihode i rashode, očekuje se da će državni proračun zabilježiti manjak u iznosu od 1,5 milijardi eura ili 2% BDP-a.

Manjak proračuna opće države prema ESA 2010 metodologiji projiciran je u iznosu od 510 milijuna eura ili 0,7% BDP-a, čime je ispunjen kriterij proračunskog manjka sukladno odredbama Pakta o stabilnosti i rastu.

Procjena ukupnog manjka/viška proračuna opće države

(u mil. EUR)	2021.	2022.	Plan 2023.	Novi plan 2023.
DRŽAVNI PRORAČUN				
Ukupni prihodi	20.448	22.793	24.859	26.608
% BDP-a	35,1	33,8	33,4	35,8
Ukupni rashodi	22.434	23.234	26.666	28.087
% BDP-a	38,5	34,5	35,9	37,8
Ukupni manjak/višak	-1.986	-441	-1.807	-1.479
% BDP-a	-3,4	-0,7	-2,4	-2,0
IZVANPRORAČUNSKI KORISNICI				
Ukupni manjak/višak	62	192	184	170
% BDP-a	0,1	0,3	0,2	0,2
KONSOLIDIRANA LOKALNA DRŽAVA				
Ukupni manjak/višak	-179	373	-96	295
% BDP-a	-0,3	0,6	-0,1	0,4
OPĆI PRORAČUN, nacionalna metodologija				
Ukupni manjak/višak	-2.104	125	-1.719	-1.013
% BDP-a	-3,6	0,2	-2,3	-1,4
OSTALE PRAVNE OSOBE U SEKTORU OPĆE DRŽAVE				
Ukupni manjak/višak	55	43	51	64
% BDP-a	0,1	0,1	0,1	0,1
OSTALE PRILAGODBE				
	601	94	44	440
% BDP-a	1,0	0,1	0,1	0,6
KONSOLIDIRANA OPĆA DRŽAVA, ESA 2010 metodologije				
	-1.448	262	-1.624	-510
% BDP-a	-2,5	0,4	-2,2	-0,7

Izvor: Ministarstvo financija

Temeljem kretanja fiskalnog salda proračuna opće države očekuje se da će udio javnog duga u BDP-u u 2023. zabilježiti smanjenje za 5,8 postotnih bodova u odnosu na

2022. godinu te će iznositi 62,6% BDP-a. Time će osjetno biti nadmašena dinamika smanjenja koju zahtijeva fiskalno pravilo javnog duga u okviru Pakta o stabilnosti i rastu.